

Rozhlasová výzva

Dnes ráno v pondělí 9. ledna jsem dostal anonymní dopis, který mě velmi zneklidnil. Je psán jako stanovisko skupiny studentů, já si však myslím, že jde spíše o hlas jediného člověka. Celý dopis však na mne působí dost autentickým dojmem, a musím ho tudíž brát vážně.

Tento dopis zní takto:

„Pane Havel, plně se ztotožňujeme s činností Charty 77, která je světlem v této ponuré společnosti a obhájí lidská práva, svobodu projevu a volnost církví. Řada z nás studentů je odhodlána rozhodujícími činy podpořit Vaši záslužnou práci a zasadit se o přiznání politických práv pro Vaše úsilí. Na důkaz těchto slov dne 15. 1. 1989 v odpoledních hodinách na Václaváku u koně opět zazáří jedna lidská pochodeň. Pevně věříme, že tento čin probudí celý národ ze společenské a politické letargie a vyburcuje všechny občany k veřejné otevřenosti a veřejným projevům národní identity, tak jak tomu bylo přesně před 20 lety. Za organizační výbor hromadných sebevražd opět pochodeň č. 1.“

Jelikož nemám jinou možnost jak neznámého odesilatele oslovit, požádal jsem zahraniční rádia o pomoc. Obracím se touto cestou na tebe, příteli, který jsi mi tento dopis napsal, s naléhavou výzvou, abys to, co chceš učinit, nečinil. Chápu plně, že pocit bezvýchodnosti a beznaděje může i dnes vést člověka k rozhodnutí vyburcovat své spoluobčany mezním činem. Zároveň si ale myslím, že to je cesta nesprávná, cesta děsivá, cesta neopakovatelná. Sám Palach přece vyzval před smrtí své bližní, aby se snažili jeho čin pochopit jako apel k důstojnému životu, a nikoli k opakování. Soudě z tvého dopisu, jsi inteligentní, statečný mladý člověk. Přesně takové lidi však potřebujeme zde, mezi námi, aby svou každodenní prací usilovali o lepší život nás všech. Uvědom si, že první velkou prací T. G. Masaryka, zakladatele demokratického Československa, byla kniha o sebevraždě, v níž se pokusil dokázat, že odklon od Boha a vyšších mravních ideálů a jejich nadosobního původu vede k neúctě k lidskému životu, a tudíž i k sebevraždě. Chceme-li jednat v souladu s mravním imperativem, který je nad námi, nemůžeme život opustit, i kdybychom to dělali z navýsost ušlechtilé touhy, ale musíme na sebe vzít jeho břímě a usilovat živí o lepší svět. Z tohoto mravního ducha vznikla Charta 77, k níž se hlásíš. Je výzvou k životu, k životu hrdých a důstojných občanů, k životu v pravdě. Pochop ji tak i ty a nedělej to, co se chystáš udělat. Přijď se spolu s námi 15. ledna poklonit Palachově památce, ale nenos s sebou žádnou hořlavinu. Takových, jako jsi ty, je málo a potřebujeme je zde, mezi sebou. Máš jistě příbuzné a kamarády. Způsobil bys jim velikou bolest, kterou by sebevětší apel na společnost, kterým by tvá smrt byla, nemohl odstranit. Pamatuj i na ně.

Rád bych této příležitosti využil i k apelu na státní moc. Vy, všichni mocní, kteří rozhodujete o osudech této země, uvědomte si konečně tváří v tvář tomuto anonymnímu dopisu, že situace je vážná. Nechcete-li, aby se mladý člověk uchýlil k tak zoufalému činu, začněte si konečně počínat rozumně. Krátký pietní akt 15. ledna na Václavském náměstí nemařte demonstrací policejní síly. Tím tohoto neznámého člověka od jeho úmyslu neodradíte, ale naopak ho k jeho uskutečnění vyprovokujete. Autora tohoto dopisu odvrátíme od jeho rozhodnutí spíš my než vy. Neznemožňujte proto naši přítomnost na Václavském náměstí. Záleží-li vám na jeho životě, chovejte se rozumně. Ale nejen to. Zahajte konečně důstojný dialog se společností. Situace je vážnější, než si myslíte; neodkládejte tedy dialog na dobu, kdy bude nejhůř a kdy už bude pozdě. Pochopte, že tato společnost je sice schopna dlouho se nechat ponižovat, ale že ani její trpělivost není nekonečná.

9. LEDNA 1989